

LT

LT

LT

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 26.11.2008
KOM(2008) 760 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

**Moterų ir vyrų lygybės gairių įgyvendinimo (2006–2010 m.) laikotarpio vidurio
ataskaita**

1. ĮVADAS

Dėl penkiasdešimt metų vykdomos Bendrijos politikos, kuria siekiama lygybės, moterų padėtis pagerėjo. Vis dėlto tam tikrose srityse nelygybės dar yra, o dėl šio meto tendencijų, tokių kaip globalizacija ir demografiniai pokyčiai, iškilo naujų uždavinių, kuriuos reikia išspręsti siekiant visiškos moterų ir vyrų lygybės.

Europos Sąjungai ir valstybėms narėms privalu imtis suderintų veiksmų ir skatinti užtikrinti lygybę. Komisijos įsipareigojimai siekti moterų ir vyrų lygybės 2006–2010 m. išdėstyti 2006 m. kovo mėn. priimtose gairėse¹ 2006 m. kovo mėn. Europos Vadovų Taryba Europos lyčių lygybės pakte² irgi paragino valstybes nares dar labiau atsižvelgti į lygybės klausimus ir aktyviau siekti gairių tikslų.

Šiose gairėse Komisija paskelbė, kokių veiksmų ji ketina imtis šešiose politikos srityse: vienodo moterų ir vyrų ekonominio savarankiškumo, asmeninio ir profesinio gyvenimo derinimo, vienodo atstovavimo priimant sprendimus, bet kokio smurto dėl lyties panaikinimo, lyčių stereotipų panaikinimo ir lyčių lygybės skatinimo išorės ir vystymosi sričių politikoje. Ji taip pat įsipareigojo stebėti ir vertinti, kaip gairės įgyvendinamos. Priėmus gaires buvo parengtos dvi darbo programos³. Šioje laikotarpio vidurio ataskaitoje apžvelgiama, kaip ir kokiais veiksmais nuo 2006 m. kovo mėn. buvo siekiama gairių tikslų. Galutinis gairių vertinimas numatytas 2010 m.

2. GAIRIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

2.1. Moterų ir vyrų ekonominis savarankiškumas

Gairėse dar kartą teigta, kad moterų ir vyrų ekonominė lygybė bus įmanoma tik tuo atveju, jeigu padidės dirbančių moterų skaičius. Tikėtina, kad 2010 m. Europos Sąjunga pasieks užsibrėžtą 60 % moterų užimtumo tikslą. Tačiau moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumas vis dar didelis (15 %). Komunikate „**Kovoti su moterų ir vyrų darbo užmokesčio skirtumu**“⁴ pabrėžtas Komisijos įsipareigojimas panaikinti šį skirtumą ir supažindinta su galimais veiksmais. Komisija taip pat įsipareigojo išnagrinėti galiojančius teisės aktus ir nustatyti, ar persvarstyti jie taptų veiksmingesni. Vis dėlto vien teisės aktų persvarstymo nepakaks šiam sudėtingam reiškiniui panaikinti, ypač dėl to, kad vis daugiau moterų dirba prasčiau atlyginamą arba laikiną darbą. Be to, svarbu pagerinti moterų užimtumo kokybę, kuriai ypač daug dėmesio skirta 2008 m. moterų ir vyrų lygybės ataskaitoje⁵.

Daug gairėse numatytų iniciatyvų vykdytos siekiant geriau atsižvelgti į lygybės klausimus naujuoju **ekonomikos augimo ir darbo vietų kūrimo strategijos** 2008–2010 m. laikotarpiu. Išnagrinėjus nacionalines priemones, kurios vykdytos įgyvendinant lygybės politiką pagal Lisabonos strategiją, paaiškėjo, kad šios srities politikai skiriama nepakankamai dėmesio.

¹ COM(2006) 92 galutinis.

² 2006 m. kovo 23–24 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimas.

³ SEC(2007) 537, SEC(2008) 338.

⁴ COM(2007) 424 galutinis.

⁵ COM(2008) 10 galutinis.

Todėl išleistas moterų ir vyrų lygybės užtikrinimo užimtumo politikoje vadovas⁶, kuris valstybėms narėms buvo labai naudingas.

Siekiant pagerinti užimtumo rodiklius, reikėtų tinkamai vertinti moterų, kaip darbo jėgos, potencialą ir stiprinti visų ūkinės veiklos vykdytojų ryžtą. Komisija išnagrinėjo, kokių sunkumų patiria moterys, norinčios tapti įmonių vadovėmis, ir parėmė **verslininkų** tinklą. Neseniai Komisija priėmė reglamentą, kuriuo naujoms moterų įsteigtoms įmonėms iš esmės leista teikti valstybės pagalbą⁷. Skatinant didesnę moterų ir vyrų lygybę, taip pat buvo remiami veiksmai susiję su socialine įmonių atsakomybe.

Gyventojų senėjimas sunkina **socialinės apsaugos** sistemų veiklą, todėl jos turi būti modernizuotos atsižvelgiant į moterų ir vyrų padėtį. Tuo susirūpinusi Komisija išnagrinėjo, kaip moterų ir vyrų lygybės tikslo siekta nacionalinėmis atvirojo koordinavimo metodo (AKM) socialinės apsaugos ir socialinės įtraukties sričių⁸ programomis, taip pat parengtas vadovas, kuriuo didinami politikos veikėjų gebėjimai skatinti lygybę šių sričių politikoje⁹.

Į moterų ir vyrų **sveikatos** ir galimybių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis **sritis** poreikius buvo atsižvelgta bendradarbiaujant naudojantis AKM sveikatos ir ilgalaikės priežiūros srityse. Bendroje socialinės apsaugos ir socialinės įtraukties ataskaitoje¹⁰ primenami bendro lyčių sveikatos pagerėjimo skirtumai ir socialinių grupių galimybių naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis skirtumai. Europos Sąjungos sveikatos strategijoje (2008–2013 m.)¹¹ Komisija raginama atsižvelgti į specifinius moterų ir vyrų sveikatos ypatumus. Sveikatos veiksmų plane¹² numatyta gerinti žinias apie moterų ir vyrų poreikius visuomenės sveikatos srityje ir remti moterų ir vyrų nelygybės mažinimo iniciatyvas.

Moterims kyla daug didesnis pavojus patirti skurdą nei vyrams. Todėl jos įvardytos tikslinė 2010-ųjų Europos kovos su skurdu metų grupe. Moterys priklauso socialiai pažeidžiamai grupei ir dažnai patiria įvairialypę diskriminaciją. Diskutuoju apie būsimą kovos su diskriminacija politiką¹³, remtasi **2007-ųjų Europos lygių galimybių visiems metų** patirtimi, siekiant parodyti, kaip svarbu kovoti su visomis diskriminacijos formomis. Romų bendruomenei skirti veiksmai taip pat parodė, kaip svarbu lygybės klausimus įtraukti į visas vykdomas priemones.

Nelygybę daugiausia patiria etninių mažumų moterys ir **imigravusios moterys**, sudarančios Europos Sąjungos migruojančių gyventojų daugumą¹⁴. Formuojant imigracijos politikos strategiją¹⁵ atsižvelgta į susidariusią padėtį, ypač į moterų dalyvavimą darbo rinkoje ir į moterų, tapusių prekybos žmonėmis aukomis, apsaugą. Stebėdama, kaip perkeliama Direktyva¹⁶ dėl leidimo gyventi išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, ir rengdama pagrindų

⁶ Moterų ir vyrų lygybės užtikrinimo vykdančią užimtumo politiką vadovas (angl. *Manual for gender mainstreaming of employment policies*), 2007 m.

⁷ Reglamentas (EB) Nr. 800/2008.

⁸ COM(2005) 706 galutinis.

⁹ Moterų ir vyrų lygybės užtikrinimas socialinės įtraukties ir socialinės apsaugos politikoje vadovas (angl. *Manual for gender mainstreaming of social inclusion and social protection policies*), 2008 m.

¹⁰ COM(2008) 42 galutinis.

¹¹ COM(2007) 630 galutinis.

¹² Sprendimas Nr. 1786/2002/EB.

¹³ COM(2008) 420 galutinis.

¹⁴ Regionų komiteto nuomonė „Moterų imigrančių padėtis Europos Sąjungoje“, 2007 12 15.

¹⁵ COM(2008) 359 galutinis.

¹⁶ Direktyva 2004/81/EB.

direktyvą¹⁷ dėl darbuotojų migrantų atvykimo ir apsigyvenimo ES siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą sąlygų, Komisija atkreipė ypatingą dėmesį į moterų padėtį.

Moterų ir vyrų lygybės siekiama pasitelkus visas įmanomas priemones. **2007–2013 m. Europos** sanglaudos¹⁸ ¹⁹ ²⁰, kaimo plėtros²¹ ir žuvininkystės²² **fondai** yra pagrindinės priemonės lygybės politikai įvairiose srityse vykdyti. Derybose dėl programų Komisija paragino valstybes nares įtraukti lygybės tikslus, kad būtų sudarytos geresnės užimtumo, švietimo ir mokymo galimybės, skatinamas dalyvavimas priimančiais sprendimus ir lengviau derinamas profesinis ir asmeninis gyvenimas.

2.2. Geresnis profesinio, asmeninio ir šeimos gyvenimo derinimas

Nors vis daugiau moterų dirba, jos ir toliau atlieka didžiąją dalį šeimos ir namų ūkio priežiūros pareigų. Įgyvendinti užimtumo tikslus galima stiprinant tas politikos sritis, kuriomis **derinamas profesinis, asmeninis ir šeimos gyvenimas**, ir pasitelkiant potencialią Europos Sąjungos darbo jėgą. Komisija pasiūlė laikytis bendrų darbo rinkos lankstumo ir užimtumo garantijų pusiausvyros principų²³ siekdama, kad darbo rinkos būtų atviresnės, lankstesnės ir visiems prieinamos, kad moterys ir vyrai turėtų vienodas galimybes gauti kokybišką darbą ir jiems būtų sudarytos sąlygos derinti profesinį ir šeimos gyvenimą.

Diskutuojant apie naujus demografinius iššūkius, nagrinėta didesnės moterų ir vyrų lygybės ir šeimos politikos modernizavimo būtinybė siekiant užtikrinti geresnį kartų solidarumą²⁴. Komisija taip pat parėmė Europos šeimų aljanso²⁵ pradėtą mainų procesą.

Galiausiai Komisija pristatė naują politinę programą, skirtą **didesnei paramai siekiant profesinio, asmeninio ir šeimos gyvenimo suderinimo**²⁶ suteikti ir Europos Sąjungos ekonomikos augimo ir užimtumo tikslams pasiekti.

Teisės aktų pasiūlymai²⁷ priimti siekiant sustiprinti dirbančių moterų teises į motinystės atostogas²⁸ ir užtikrinti vienodą požiūrį į savarankiškai dirbančius asmenis ir jiems padedančius sutuoktinius²⁹. Komisija įvertino valstybių narių padarytą pažangą siekiant didesnės vaikų priežiūros paslaugų pasiūlos (90 % vaikų nuo trejų metų iki mokyklinio amžiaus ir 33 % vaikų iki trejų metų)³⁰. Jos parengtoje ataskaitoje³¹ pabrėžta, kad šį tikslą pasiekė tik maža valstybių narių dalis. Pasiūlyta priemonių vaikų priežiūros paslaugų pasiūlai didinti, jos taip pat įtrauktos į sanglaudos politikos priemones. Be to, su socialiniais

¹⁷ COM(2007) 637 galutinis.

¹⁸ Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 dėl struktūrinių fondų (Europos regioninės plėtros fondo ir Europos socialinio fondo) ir Sanglaudos fondo.

¹⁹ Reglamentas (EB) Nr. 1081/2006 dėl Europos socialinio fondo.

²⁰ Reglamentas (EB) Nr. 1080/2006 dėl Europos regioninės plėtros fondo.

²¹ Reglamentas (EB) Nr. 1698/2005.

²² Reglamentas (EB) Nr. 1198/2006.

²³ COM(2007) 359 galutinis.

²⁴ COM(2007) 244 galutinis.

²⁵ 2007 m. kovo 8–9 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimas.

²⁶ COM(2008) 635 galutinis.

²⁷ COM(2008) 636 ir 637.

²⁸ Direktyva 92/85/EB.

²⁹ Direktyva 86/613/EB.

³⁰ 2002 m. kovo 15–16 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimas.

³¹ COM(2008) 638 galutinis.

partneriais konsultuotasi dėl būtinybės tobulinti teisės aktus, susijusius su įvairiomis atostogų formomis, ir pradėtos derybos dėl vaiko priežiūros atostogų.

2.3. Skatinti vienodą moterų ir vyrų dalyvavimą priimant sprendimus

Abiejų lyčių piliečių dalyvavimas politiniuose ir sprendimų priėmimo procesuose yra demokratijos ir ekonomikos klestėjimo sąlyga, taip pat vienas svarbiausių narystės Europos Sąjungoje kriterijų. Aktyvesnis moterų dalyvavimas **demokratiname procese** yra vienas iš programos „Europa piliečiams“ prioritetų³². Buvo imtasi iniciatyvų³³ remti diskusijas Europos klausimais ir jaunimo bei moterų dalyvavimą, kad būtų atsižvelgta į jų lūkesčius Europos atžvilgiu.

Naujausiais duomenimis, „Moterų ir vyrų dalyvavimo priimant sprendimus 2007 m.“ ataskaitoje nurodyta, kad net jei padaryta neginčijama pažanga, daugumoje valstybių narių, taip pat ir ES institucijose moterų visuose valdžios sluoksniuose yra per mažai. Komisija rėmė valstybių narių veiksmus šioje srityje: ji rinko, nagrinėjo ir skelbė lyginamuosius duomenis, skatino kurti dalyvaujančių šalių tinklus. Taip buvo įkurtas **Europos moterų, einančių politikos ar ekonomikos srities vadovų pareigas, rėmimo tinklas**. Įkurtas tinklas pirmasis subūrė šios srities Europos tinklų atstovus bendrai veiklai.

Valstybiniame **mokslinių tyrimų** sektoriuje Europos Sąjunga iškėlė tikslą 25 % atsakingų postų skirti moterims³⁴. Šiam tikslui pasiekti numatyti įvairūs veiksmai. **Švietimo ir mokymo** programose³⁵ numatytos priemonės skirtumams švietimo ir mokslinės bei techninės karjeros srityse mažinti. Septintojoje bendroje mokslinių tyrimų programoje³⁶ atsižvelgta į moterų ir vyrų lygybę. Siekiant padidinti moterų valstybinėse mokslinių tyrimų institucijose skaičių, buvo tirta moterų karjeros raida – daugiausia čia nuveikė sprendimų priėmimo mokslinių tyrimų srityje specialistai³⁷.

Nustatyta, kad **naujųjų ryšių technologijų (NRT)** sektoriuje daugiausiai dirba vyrai³⁸, todėl buvo pasiūlyta strategija, kurios tikslas paskatinti moteris siekti karjeros NRT sektoriuje. Komisija drauge su nacionaliniais veikėjais surengė kampaniją, kuria jaunos moterys skatintos pasirinkti mokslo darbuotojo ar inžinieriaus karjerą.

2.4. Smurto dėl lyties ir prekybos žmonėmis panaikinimas

Komisijai ypatingą rūpestį kelia nuo smurto šeimoje nukentėjusių moterų skaičius, vis didėjanti prekyba žmonėmis, prostitucija ir tradicijomis bei religinėmis apeigomis dangstoma nusikalstama veika.

Prevenciniai ir kovos su visomis smurto (pirmiausia prieš moteris) **apraiškomis veiksmai** bus tęsiami vykdant programą *Daphne III*³⁹, kuria remiamos valstybių narių ir NVO pastangos padėti smurto aukoms ir sustabdyti smurtautojus. Dėl didelio jaunimo smurto

³² Sprendimas Nr.1904/2006/EB.

³³ COM(2005) 494 ir COM(2008) 158.

³⁴ 2005 m. balandžio 18 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimas.

³⁵ Sprendimas Nr.1720/2006/EB.

³⁶ Sprendimas Nr.1982/2006/EB.

³⁷ Orientavimasis labirinte. Kaip pasiekti, kad daugiau moterų eitų aukštas pareigas mokslinių tyrimų srityje, 2008 m.

³⁸ Moterys NRT sektoriuje, dabartis ir ateitis (angl. *Women in ICT, status and the way ahead*), 2008 m.

³⁹ Sprendimas Nr.779/2007/EB.

atvejų skaičiaus Komisija kovą su smurtu prieš moteris įtraukė ir į programos „Veiklus jaunimas“⁴⁰ projektus.

Europos Sąjungos kovos su **prekyba žmonėmis** veiksmų plane raginama naudoti visas turimas priemones. Siekiant tiksliau sužinoti, koks yra reiškinio mastas, sukurtas bendras prekybos žmonėmis rodiklių nustatymo ir duomenų apie tai rinkimo pagrindas⁴¹. Be to, Komisija pateikė prekybos žmonėmis aukų atpažinimo ir pagalbos joms rekomendacijas ir rėmė pagrindinius šios srities dalyvius ir veiksmus, pvz., kovos su prekyba žmonėmis dienos renginius.

2.5. Lyčių stereotipų panaikinimas

Moterų ir vyrų lygybės gairėse kova su stereotipais nurodyta kaip prioritetinga veiksmų sritis ir priminta, kad **moters ir vyro vaidmens stereotipai** yra dažna nelygybės priežastis. Visai neseniai Komisija dar kartą pabrėžė, kaip svarbu užtikrinti moterų ir vyrų lygybę jaunimo politikoje⁴². Moterų ir vyrų nelygybės mažinimas yra vienas iš mokyklinio ugdymo programos, kuria skatinamas mokyklų bendradarbiavimas, tikslų.

Su lyčių vaidmeniu susiję stereotipai daro įtaką renkantis **studijų kryptį**, dėl to, kaip pabrėžė Komisija⁴³, daugiausiai būtent moterys studijuoja mažiau pelningas profesijas. Europos Vadovų Tarybos iškeltais tikslais siekiama 15 % padidinti matematikos, gamtos mokslų ir technologijų studijų absolventų skaičių ir sumažinti moterų ir vyrų disproporciją⁴⁴. Norint pasiekti šiuos tikslus ir apskritai sumažinti stereotipų, moterų ir vyrų lygybę įtraukta į Bendrijos švietimo ir mokymo programų prioritetus⁴⁵.

Dėl išsisknijusių įsitikinimų, pvz., kad moterys įmonėse gali eiti tik tam tikras pareigas, Komisija nusprendė pradėti įmonių informavimo veiklą.

2.6. Lyčių lygybės skatinimas už ES ribų

Moterų ir vyrų lygybės gairėmis Komisija dar kartą įsipareigojo laikytis visame pasaulyje pripažintų moterų ir vyrų lygybės principų, įtrauktų į **Tūkstantmečio vystymosi deklaraciją ir Pekino veiksmų programą**.

Parengus Europos Sąjungos moterų ir vyrų lygybės **vystymosi politikoje** strategiją⁴⁶, kuriai įgyvendinti bus sukurtas veiksmų planas, labiau atsižvelgiama į moterų ir vyrų lygybę ES vystomojo bendradarbiavimo ir išorės santykių srityse. Skatinant šalis atsižvelgti į lygybę nacionalinėse strategijose, parengtose pagal **10-ąją Europos vystymosi fondo programą**⁴⁷, buvo parengtos planavimo gairės ir stebėta, kaip į lygybės klausimus atsižvelgta nacionaliniuose planuose.

⁴⁰ Sprendimas Nr. 1719/2006/EB.

⁴¹ COM(2006) 437 galutinis.

⁴² Investicijos į jaunimą. Atsakingumo ugdymo strategija, 2007 m.

⁴³ COM(2007) 498 galutinis.

⁴⁴ 2003 m. gegužės 5–6 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimas.

⁴⁵ Sprendimas Nr. 1720/2006/EB.

⁴⁶ COM(2007) 100 galutinis.

⁴⁷ Reglamentas (EB) Nr. 1905/2006.

Moterų ir vyrų lygybės principas taip pat įtvirtintas **Europos ir Viduržemio jūros regiono partnerystės sutartyje**, o Stambulo veiksmų programoje priimti konkretūs įsipareigojimai ir skirta lėšų moterų teisėms ginti ir jų visaverčiam dalyvavimui pilietiniame, politiniame, socialiniame, ekonominiame ir kultūriniame gyvenime skatinti.

Naująja **Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo finansavimo priemone**⁴⁸ numatyta užtikrinti moterų lygybę ir teises keliose srityse, pvz., moterų dalyvavimo politikoje, kovos su smurtu šeimoje ir lytinių organų žalojimu.

„**Taikos kūrimo iniciatyvomis**“ ir EB ir JTO partneryste dėl vystymosi ir taikos buvo remiami įvairūs su moterų padėtimi ir vaidmeniu karinių konfliktų metu bei po jų susiję veiksmai ir užtikrinamas JT Saugumo Tarybos rezoliucijos Nr. 1325 taikymas. Komisijos surengta tarptautine konferencija „Moters vaidmuo užtikrinant stabilumą neramiame pasaulyje“ išreiškta aiški politinė parama šioms sritims.

Teminės programos „**Investicijos į žmones**“⁴⁹ šerdis – lygybė, pagal ją vykdomi moterų dalyvavimo priimančią sprendimus arba moterų ir vyrų lygybės užtikrinimo projektai. Moterų vaidmuo visuomenėje taip pat įtvirtintas bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis programomis, kuriomis remti ir jaunimo judumo projektai⁵⁰.

Bendru ES institucijų pareiškimu „Konsensusas dėl **humanitarinės pagalbos**“⁵¹ dar kartą patvirtinta, kad ES laikosi moterų ir vyrų lygybės principų, parengtu veiksmų planu⁵² įsipareigota skatinti moterų dalyvavimą, o skubios pagalbos planu – apsaugą nuo seksualinio smurto ir smurto dėl lyties.

Moterų ir vyrų lygybė ES **prekybos politikoje** yra didesnės tvaraus vystymosi programos dalis, kuria skatinama taikyti pagrindinius darbo standartus prekybos derybose ir bendradarbiaujant su Tarptautine Darbo Organizacija deramo darbo besivystančiose šalyse klausimais.

Dėl **plėtros politikos** šalys kandidatės ir būsimos šalys kandidatės turėjo prisitaikyti prie Bendrijos *acquis* ir Europos lygybės standartų bei sukurti tinkamas institucines ir administracines struktūras.

3. GERESNIS VALDYMAS

Lygybės tikslų nepasieksime be **visų suinteresuotųjų subjektų pasiryžimo**. Komisija bendradarbiavo su valstybėmis narėmis aukšto lygio atstovų lygybės klausimais grupėje, Tarybos (visų pirma pirmininkausiančių valstybių narių trejeto) darbo grupėse, organizuojant pirmininkaujančių šalių konferencijas, ir patariamajame komitete. Europos lygmens socialiniai partneriai pateikė moterų ir vyrų lygybės veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitą⁵³.

⁴⁸ Reglamentas (EB) Nr. 1889/2006.

⁴⁹ COM(2006) 18 galutinis.

⁵⁰ Sprendimas Nr. 1719/2006/EB.

⁵¹ OL C 25, 2008 1 30, p. 1.

⁵² SEC(2008) 1991.

⁵³ Lyčių lygybės veiksmų planas, antroji pažangos ataskaita, 2007 m.

Siekiant palaikyti dialogą ir paremti moterų ir vyrų lygybės skatinimo veiklą buvo remiamos pilietinės visuomenės organizacijos.

Siekiant sustiprinti lygybės užtikrinimo priemones vykdyta įvairi veikla. Įsteigtas už moterų ir vyrų lygybę atsakingų organizacijų Bendrijos tinklas⁵⁴, kurio tikslas – užtikrinti vienodą šios srities Europos teisės taikymą. Teisės specialistai kasmet nagrinėdavo Bendrijos teisės pažangą ir **teisės aktų** veiksmingumą vienodo požiūrio srityje⁵⁵. Be to, piliečiai buvo informuojami apie teisę į lygybę, jiems buvo teikiami patarimai.

Komisija padarė didelę pažangą siekdama, kad moterų ir vyrų lygybė būtų užtikrinta visų sričių politikoje ir visose Europos Sąjungos programose, kad būtų įvertintas jų **poveikis moterims ir vyrams** ir kad būtų iširtos galimybės užtikrinti moterų ir vyrų lygybę **sudarant biudžetą**.

Komisija taip pat užtikrino, kad pagal ketvirtąją moterų ir vyrų lygybės veiksmų programą jos administracijoje taip pat būtų skatinama moterų ir vyrų lygybė⁵⁶.

Rodiklių nustatymo veikla iš esmės atitiko valstybių narių tarptautinius įsipareigojimus. Su valstybėmis narėmis Komisija bendradarbiavo rengdama Pekino veiksmų plano įgyvendinimo rodiklius.

Siekiant gauti daugiau Europos lygio suderintų duomenų ir papildyti turimus rodiklius⁵⁷, daugiausia domėtasi laiko aspektais, darbo užmokesčio skirtumais ir Europos lygybės indekso rengimu.

Keletas gairių veiksmų, t. y. koordinavimo ir lygybės tikslų įgyvendinimo kitose srityse veiksmai, buvo finansuojami pagal programą **PROGRESS**⁵⁸, kuria taip pat buvo siekiama geriau informuoti apie lygybės politiką.

Galiausiai įsteigtas **Europos lyčių lygybės institutas**⁵⁹.

4. IŠVADOS

Moterų ir vyrų lygybės gairės – tai didelių politinių siekių visose Europos Sąjungos politikos ir veiklos srityse skatinti moterų ir vyrų lygybę pagrindas. Gairėmis užtikrintas Komisijos veiksmų nuoseklumas ir regimumas, jos taip pat pasitaravo valstybėms narėms, kurios nacionaliniais veiksmais siekė bendrų gairėse ir lyčių lygybės pakte iškeltų tikslų ir vykdė Pekino veiksmų plane numatytus tarptautinius įsipareigojimus.

Padaryta didelė pažanga, atidžiau pažvelgta į lygybės tikslus visų gairėse išvardytų sričių politikoje. Didžiausia pažanga padaryta Europos Sąjungos politinių įsipareigojimų srityje, nes Bendrijos veiksmais siekta bendrų kiekybinių tikslų.

⁵⁴ Direktyva 2002/73/EB.

⁵⁵ Direktyva 2004/113/EB.

⁵⁶ SEC (2007) 1506/2.

⁵⁷ COM(2006) 92.

⁵⁸ Sprendimas Nr. 1672/2006/EB.

⁵⁹ Reglamentas (EB) Nr. 1922/2006.

Stebint, kaip įgyvendinamos gairės, paaiškėjo, kad pažanga padaryta atliekant beveik visus jose nurodytus veiksmus. Tačiau pažanga netolygi, todėl veiklą būtina tęsti iki 2010 m. Įgyvendinant lygybės politiką kyla sunkumų tinkamai paaiškinti jos siekius. Kad pavyktų padidinti susidomėjimą socialiniais ir ekonominiais lygybės tikslais bei aktyviau jų siekti, reikia tvirto politinio ryžto.

Pavyzdžiui, moterų ir vyrų lygybės bei asmeninio ir profesinio gyvenimo derinimo politiką reikėtų vykdyti įgyvendinant Lisabonos strategiją 2008–2010 m. laikotarpiu ir bendradarbiaujant pagal AKM socialinės apsaugos ir socialinės įtraukties srityje, taip pat reikėtų įvertinti, ar sanglaudos, švietimo ir mokslinių tyrimų politikos programose laikomasi priimtų išsipareigojimų dėl lygybės. Toliau reikia didesnės pažangos užtikrinant lygybę išorės politikos srityje. Visuose tiek ekonominės, tiek politinės valdžios sluoksniuose, visoje Europos Sąjungoje ir visose Komisijai pavaldžiose struktūrose moterų skaičius turėtų prilygti vyrų skaičiui. Taip pat reikėtų būti budresniems kovojant su lyčių stereotipais, apie tai diskutuoti su žiniasklaida ir piliečiais. Turi kuo greičiau pradėti veikti Europos lyčių lygybės institutas. Galiausiai papildomų pastangų reikėtų komunikacijos srityje, kad žmonės geriau suprastų moterų ir vyrų lygybės politikos uždavinius. Iki 2009 m. birželio mėn. įvyksiančių Europos Parlamento rinkimų bus vykdoma daug būtent moterų klausimams skirtų informavimo veiksmų.

Europos Sąjungos socialinei sričiai Komisija norėjo suteikti naują postūmį, siūlydama atnaujinti socialinę darbotvarkę⁶⁰, kurios neatskiriama dalis yra moterų ir vyrų lygybės politika. Atnaujintoje socialinėje darbotvarkėje numatyta, kad Komisija užtikrina moterų ir vyrų lygybę visų sričių politikoje ir veikloje.

Su piliečiais, ekonomika ir visuomene susijusi politika visada veikia moteris ir vyrus. Tačiau dažnai į šį poveikį priimant tam tikrų sričių Bendrijos politikos sprendimus atsižvelgiama per menkai. Būtent tose srityse, kuriose paprastai lygybės klausimams skiriama mažiau dėmesio, reikia būti ypač atidiems ir informuoti suinteresuotąsias šalis. Sprendžiant politikos ir biudžeto klausimus į moterų ir vyrų poreikius reikės atsižvelgti sistemingiau vertinant sprendimų poveikį visiems piliečiams.

2010 m. Komisija įvertins pasiektus rezultatus ir parengs tolesnio gairių įgyvendinimo strategiją. 2009 m. pavasarį bus surengta konferencija, kurioje bus įvertintas gairių įgyvendinimas, sustiprinta politika ir informuotos moterų ir vyrų lygybe suinteresuotosios šalys.

⁶⁰ COM(2008) 412 galutinis.